

UZASADNIENIE

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowano „Program poprawy jakości produktów rolnych poprzez zwiększenie zużycia kwalifikowanego materiału siewnego”. Do realizacji dopłat określonych w Programie wyznaczono Agencję Rynku Rolnego.

Jednocześnie, w związku z wystąpieniem suszy na znacznej części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz podjętymi przez Radę Ministrów działaniami zmierzającymi do udzielenia pomocy producentom rolnym, którzy w 2006 r. ponieśli szkodę w uprawach spowodowaną dotknięciem ich gospodarstw suszą, proponuje się, aby dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany obejmowały również tych producentów, którzy jesienią 2006 r. oraz wiosną 2007 r. zakupią i zużyją do siewu materiał siewny kategorii elitarny lub kwalifikowany. Z dopłat będą mogli także skorzystać producenci rolni poszkodowani przez suszę w 2006 r. w przypadku:

- 1) zużycia do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany zbóż przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, jeżeli materiał ten został zakupiony nie wcześniej niż w dniu 1 sierpnia 2006 r.,
- 2) zakupu materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany sadzeniaka ziemniaka, jeżeli materiał ten został zakupiony w okresie od dnia 1 września do dnia 30 listopada 2006 r. i zostanie wysadzony w 2007 r.,
- 3) zużycia do siewu materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany zbóż wyprodukowanego we własnym gospodarstwie przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, jeżeli materiał ten został wydany z magazynu nie wcześniej niż w dniu 1 września 2006 r.

W tym celu niezbędnym jest dokonanie zmian w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. Nr 42, poz. 386, z późn. zm.) polegających na rozszerzeniu zakresu zadań realizowanych przez Agencję Rynku Rolnego o udzielanie dopłat z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany.

Niskie wykorzystanie kwalifikowanego materiału siewnego przez rolników wpływa na obniżenie parametrów jakościowych surowców roślinnych wprowadzanych do obrotu oraz powoduje trudności w pozyskiwaniu przez zakłady przetwórcze i eksporterów dużych jednorodnych jakościowo partii produktów rolnych, a także przekłada się na niski poziom cen rynkowych tych produktów. Stosowanie zdrowego materiału siewnego to warunek konieczny do produkcji bezpiecznej żywności i pasz. Ważnym argumentem za stosowaniem kwalifikowanego materiału siewnego jest także zapobieganie chorobom przenoszonym przez ziarno, w tym także chorobom kwarantannowym. Wprowadzenie proponowanych zmian pozwoli na zwiększenie zużycia kwalifikowanego materiału siewnego do poziomu 20-50% rocznego wykorzystania materiału do siewu lub sadzenia.

Zgodnie z propozycjami zawartymi w projektowanej ustawie, Agencja Rynku Rolnego będzie udzielała dopłat z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego, na wniosek producentów rolnych. W projekcie ustawy określono zasady udzielania takich dopłat. Dopłaty będą udzielane do powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany. Wysokość dopłaty będzie ustalana jako iloczyn powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych elitarnym lub kwalifikowanym materiałem siewnym gatunków roślin uprawnych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 40c ust. 6 pkt 2 i stawek dopłat do 1 ha takiej powierzchni. Proponuje się, aby dopłatami były objęte ważne gospodarczo gatunki roślin, których produkty stanowią podstawowy surowiec przeznaczony do bezpośredniego spożycia lub przetwórstwa. Są to m.in. rośliny zbożowe (pszenica, jęczmień, owies, pszenżyto, żyto), ziemniak czy rośliny

strączkowe (groch siewny, łąbiny). Wykaz gatunków roślin uprawnych objętych dopłatami oraz stawki dopłat będą określone w rozporządzeniu Rady Ministrów.

Zmiany w art. 1 pkt 1-4 projektu ustawy polegają na rozszerzeniu obecnie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych, dotyczących zadań wykonywanych przez ARR, o mechanizm udzielania dopłat z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany.

W dodanym rozdziale 9b (art. 1 pkt 5 projektu ustawy) określono zasady udzielania dopłat. Warunkiem uzyskania przez producenta rolnego dopłaty jest posiadanie przez niego działek rolnych, na których uprawia się rośliny objęte dopłatami, o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 1 ha. Przy czym za działkę rolną uważa się zwarty obszar gruntu rolnego, na którym jest prowadzona uprawa, o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha, wchodzący w skład gospodarstwa rolnego. Natomiast w art. 40d określono, jakie dane powinien w szczególności zawierać wniosek opracowany i udostępniany przez ARR oraz jakie dokumenty powinny być do niego dołączone. W projektowanym art. 40d ust. 5 zamieszczono upoważnienie dla ministra właściwego do spraw rynków rolnych do określenia:

- 1) terminów składania wniosków o wypłaty oraz sposobu wypłat; terminy wypłat będą dostosowane do agrotechnicznych terminów siewów poszczególnych gatunków roślin, zaś określenie sposobu dokonania wypłaty ma na celu wyeliminowanie nieuzasadnionych wypłat,
- 2) ilości materiału siewnego, jaka może być użyta do obsiania lub obsadzenia 1 ha powierzchni gruntów ornych; wielkości te zostaną określone na podstawie norm wysiewu określonych dla poszczególnych gatunków roślin; średnie normy są wykazywane w podręcznikach szczegółowej uprawy roślin, które zostały ustalone na podstawie długoletniej praktyki rolniczej i uwzględniają właściwości materiału siewnego, w szczególności ciężar hektolitra i siłę kiełkowania oraz warunki przyrodnicze upraw, w szczególności rodzaj gleby, termin siewu, przeznaczenie plonu.

Projektowana forma pomocy ma charakter pomocy de minimis w rolnictwie i jest udzielana zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1860/2004 z dnia 6 października 2004 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady de minimis dla sektora rolnego i sektora rybołówstwa (Dz.Urz. UE L 325 z 28.10.2004, str. 4). Ogólna kwota pomocy przyznana przedsiębiorstwu sektora rolnego nie może przekroczyć 3 tys. euro w dowolnie wyznaczonym okresie 3 lat. Pułap ten stosuje się bez względu na formę pomocy i jej cel. Skumulowana kwota pomocy, przyznana różnym przedsiębiorstwom sektora rolnego w dowolnie wyznaczonym okresie 3 lat, nie może przekroczyć wartości dla każdego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, ustalonej w załączniku I do rozporządzenia nr 1860/2004. Pułap 3 tys. euro wyraża się jako dotację pieniężną. W przypadku gdy pomoc jest udzielana w formie innej niż dotacja, kwota pomocy stanowi subwencyjny ekwiwalent pomocy brutto. Pomoc wypłacana w kilku ratach jest dyskontowana do wartości w momencie przyznania dotacji. Stopa procentowa stosowana do celów dyskontowych oraz do obliczania kwoty pomocy w przypadku pożyczki uprzywilejowanej jest stopą referencyjną, stosowaną w momencie przyznania dotacji. Pomoc nieprzekraczająca pułapu 3 tys. euro na beneficjenta w dowolnie wyznaczonym okresie 3 lat, w przypadku gdy całkowita kwota takiej pomocy przyznanej wszystkim przedsiębiorstwom nie przekracza pułapu ustalonego przez Komisję Europejską na poziomie ok. 0,3% rocznej produkcji rolnej, nie wpłynie na handel między państwami członkowskimi Unii Europejskiej oraz nie zakłóci zasady konkurencji i dlatego pomoc taka nie podlega przepisom art. 87 ust. 1 Traktatu WE.

W związku z powyższym, pomoc określona w projekcie ustawy nie podlega procedurze notyfikacji przewidzianej w art. 88 ust. 3 Traktatu WE. Agencja Rynku Rolnego będzie wydawać beneficjentowi pomocy zaświadczenie stwierdzające, że udzielona pomoc publiczna jest pomocą de minimis w rolnictwie (art. 1 pkt 5 projektu ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej i niektórych innych ustaw). Podmiot ubiegający się o pomoc de minimis będzie także zobowiązany do przedstawienia, wraz z wnioskiem o udzielenie pomocy, wszystkich zaświadczeń o pomocy de minimis jakie otrzymał w ciągu 3 ostatnich lat

poprzedzających dzień wystąpienia z wnioskiem o udzielenie pomocy (art. 1 pkt 30 projektu ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej i niektórych innych ustaw). Ponadto projektowana pomoc w zakresie sprawozdawczości będzie podlegać przepisom ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. Nr 123, poz. 1291).

Dopłaty dla producentów rolnych, którzy w 2006 r. ponieśli szkodę w uprawach spowodowaną dotknięciem ich gospodarstwa suszą, nie mają charakteru pomocy de minimis w rolnictwie, ponieważ limit pomocy w rolnictwie jest ograniczony zarówno co do kwoty pomocy indywidualnej, jak i kwoty globalnej przyznanej Rzeczypospolitej Polskiej. Intencją projektu ustawy jest jednak, aby podmioty poszkodowane przez suszę otrzymały wsparcie finansowe, niezaliczane do indywidualnych limitów pomocy w rolnictwie przy wykorzystaniu tego samego mechanizmu udzielania dopłat. Pomoc ta wymaga notyfikacji na podstawie art. 88 ust. 3 Traktatu WE, w związku z tym projekt ustawy w tym zakresie został przedłożony Komisji Europejskiej w celu notyfikacji. Projektowane rozwiązania nie będą mogły wejść w życie zanim procedura stosowana na podstawie art. 88 ust. 3 Traktatu WE nie doprowadzi do wydania przez Komisję Europejską decyzji końcowej (rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu Wspólnot Europejskich).

Projekt Programu pomocy dla gospodarstw rolnych w celu złagodzenia skutków suszy wraz z projektem ustawy wdrażającej ten program został notyfikowany Komisji Europejskiej w dniu 17 sierpnia 2006 r. w trybie ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. Nr 123, poz. 1291). Komisja Europejska w dniach 27 września i 11 października 2006 r. wystąpiła z zapytaniami dotyczącymi Programu. Pierwsza odpowiedź została przekazana Komisji Europejskiej w dniu 1 października 2006 r., natomiast odpowiedź na pismo z dnia 11 października 2006 r. jest opracowywana.

W przypadku udzielania dopłat dla producentów rolnych, którzy w 2006 r. ponieśli szkodę w uprawach spowodowaną dotknięciem ich gospodarstwa suszą, zasady i warunki udzielania takiej pomocy będą takie same jak dla producentów rolnych, którzy ubiegają się o dopłaty w ramach pomocy de minimis w rolnictwie, przy czym producenci tacy będą musieli dołączyć do wniosku opinię wojewody określającą wysokość szkody w uprawach spowodowaną dotknięciem ich gospodarstw suszą. Szkada w uprawach spowodowana suszą będzie oszacowana przez komisję powołaną na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1996 r. w sprawie szczegółowych kierunków działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobów ich realizacji (Dz. U. Nr 16, poz. 82, z późn. zm.). Dopłaty dla takich producentów będą przyznane, jeżeli w ich gospodarstwie szkoda w uprawach spowodowana suszą, oszacowana przez komisję powołaną przez wojewodę, będzie wynosić średnio powyżej 30%.

Producent rolny, który skorzysta z pomocy udzielanej w ramach przyjętego przez Radę Ministrów „Programu pomocy dla gospodarstw rolnych w celu złagodzenia skutków suszy”, będzie mógł w kolejnych latach skorzystać z dopłat z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego w ramach pomocy de minimis w rolnictwie, a także będzie mógł ubiegać się o kredyty preferencyjne na wznowienie produkcji w swoim gospodarstwie, po uzyskaniu stosownej opinii wojewody.

Przepisy zawarte w projekcie ustawy nie są przepisami technicznymi, dlatego też projekt ustawy nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt ustawy został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa

i Rozwoju Wsi. Od dnia udostępnienia projektu w Biuletynie Informacji Publicznej żaden podmiot wykonujący zawodową działalność lobbingową nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem ustawy (zgłoszenie w rozumieniu art. 7 ustawy o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa).

Projekt ustawy nie został ujęty w Programie Prac Legislacyjnych Rady Ministrów.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Projekt aktu normatywnego swym zakresem obejmuje producentów rolnych, przetwórców, przedsiębiorców prowadzących obrót materiałem siewnym, Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Agencję Rynku Rolnego. Wprowadzenie proponowanych zmian pozwoli na wypłatę przez ARR producentom rolnym dodatkowych płatności, jeżeli obsiali posiadane grunty materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany.

Pomoc producentom rolnym poszkodowanym w 2006 r. przez suszę w formie dopłat z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego złagodzi jej skutki i stworzy podstawy do uzyskania wysokiej produkcji w następnych latach.

W efekcie stosowania tego wsparcia można spodziewać się poprawy jakości surowców roślinnych wprowadzanych do obrotu, a w konsekwencji zwiększenia możliwości ich sprzedaży, zaś przetwórcom stworzy się warunki i możliwości do pozyskania dużych, jednorodnych jakościowo partii produktów rolnych o pożądanym właściwościach.

Agencja Rynku Rolnego, wyznaczona do realizacji dopłat, jest agencją płatniczą posiadającą akredytację oraz wyspecjalizowane służby mające duże doświadczenie w administrowaniu środkami pomocowymi dla rolnictwa.

2. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych

Przyjęcie proponowanych zmian pociąga za sobą konieczność ponoszenia nakładów z budżetu państwa. Przewiduje się, że dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany w sezonie jesień 2006 (dopłaty obejmą materiał siewny zakupiony jesienią) będą realizowane w I kwartale 2007 r., z wyłączeniem dopłat w ramach pomocy dla producentów rolnych dotkniętych suszą w 2006 r., które zostaną wypłacone do dnia 15 grudnia 2006 r. oraz, w przypadku materiału siewnego zbóż jarych, roślin strączkowych i sadzeniaków ziemniaka – do dnia 15 czerwca 2007 r.

Przewiduje się, że wprowadzenie mechanizmu udzielania dopłat z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany wyniesie:

1) dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany w ramach pomocy de minimis:

a) w sezonie jesień 2006/wiosna 2007 – około 22 mln zł,

100 tys. ha zbóż ozimych x 50 zł/ha = 5 mln zł, które zostaną wypłacone wiosną 2007 r. oraz

150 tys. ha zbóż jarych x 50 zł/ha = 7,5 mln zł

30 tys. ha ziemniaków x 300 zł/ha = 9 mln zł

15 tys. ha roślin strączkowych x 60 zł/ha = 0,9 mln zł,

– które zostaną wypłacone wiosną 2008 r.,

b) w następnych sezonach wzrost środków do około 150 mln zł, przy założeniu:

2,5 mln ha zbóż x 50 zł/ha = 125 mln zł

80 tys. ha ziemniaka x 300 zł/ha = 24 mln zł

30 tys. ha roślin strączkowych x 60 zł/ha = 1,8 mln zł,

2) dopłaty z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany w ramach pomocy dla producentów rolnych dotkniętych suszą w 2006 r.:

a) jesienią 2006 r. około 12 mln zł

200 tys. ha zbóż ozimych x 50 zł/ha = 10 mln zł

7 tys. ha ziemniaków x 300 zł/ha = 2 mln zł,

b) wiosną 2007 r. około 15 mln zł

100 tys. ha zbóż jarych x 50 zł/ha = 5 mln zł

30 tys. ha ziemniaków x 300 zł/ha = 9 mln zł

15 tys. ha roślin strączkowych x 60 zł/ha = 0,9 mln,

3) modernizacja systemu informatycznego ARR – 150 tys. zł,

4) roczny koszt obsługi dopłat realizowanych przez ARR – 50 tys. zł.

Wydatki na modernizację systemu informatycznego Agencji Rynku Rolnego zostaną wygospodarowane ze środków przeznaczonych w ustawie budżetowej dla Agencji Rynku Rolnego na 2006 r.

3. Wpływ aktu normatywnego na rynek pracy

Wejście w życie proponowanych zmian będzie miało bezpośredni wpływ na rynek pracy, gdyż pozwoli w znacznym stopniu uporządkować krajowy rynek nasienny, a przez to utrzymać około tysiąca miejsc pracy dla ludzi bezpośrednio zatrudnionych w hodowli roślin, a także zachować kilka tysięcy miejsc pracy osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach prowadzących produkcję i obrót materiałem siewnym.

4. Wpływ aktu normatywnego na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie proponowanych zmian będzie miało wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość przez poprawę funkcjonowania przedsiębiorstw działających w sektorze nasiennym. Zakładany wzrost sprzedaży kwalifikowanego materiału siewnego powinien poprawić trudną sytuację ekonomiczną przedsiębiorstw prowadzących produkcję i obrót materiałem siewnym, a także być zachętą do inwestowania w nowoczesne techniki i technologie stosowane w nasiennictwie.

5. Wpływ aktu normatywnego na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie proponowanych zmian w części dotyczącej pomocy dla producentów rolnych, którzy ponieśli szkodę w uprawach spowodowaną przez suszę, przyczyni się do złagodzenia skutków suszy oraz zagwarantuje uzyskanie w kolejnych latach wysokich plonów o dobrej jakości.

6. Konsultacje społeczne

W ramach prowadzonych konsultacji społecznych projekt ustawy został przesłany do organizacji społeczno-zawodowych, związków zawodowych, a w szczególności do: Krajowego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Krajowej Komisji NSSZ „Solidarność”, NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych, Rady Krajowej Związku Zawodowego Rolników „Samoobrona”, Krajowej Rady Izb Rolniczych, Polskiej Izby Nasiennej, Związku

Twórców Odmian Roślin Uprawnych oraz Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Wymienione organizacje nie zgłosiły uwag.

09/18aEP